

## Dorpsvisie Luxwoude 2016-2026



### **Inleiding:**

Dorpsbelang Luxwoude zet zich in voor de leefomgeving en het welbevinden van de dorpsbewoners. Met de dorpsvisie willen we een beeld schetsen van wat onze wensen voor de nabije toekomst zijn. Waar willen we als dorp naar toe? Wat zijn naar onze mening ontwikkelpunten, verbeterpunten en punten van aandacht?

Leefbaarheid van het dorp is erg belangrijk en krijgt ook steeds meer aandacht van de overheid. Uitgangspunt is dan ook steeds het behouden en waar mogelijk het verbeteren van de leefbaarheid van ons dorp. Met een duidelijke dorpsvisie zijn wij een sterke gesprekspartner richting Gemeente en andere overheden en instanties. Deze dorpsvisie zal voor Dorpsbelang als uitgangspunt dienen voor haar activiteiten. Om die reden zal de nieuwe visie ook gepresenteerd worden aan het College van B&W van Gemeente Opsterland.

### **Wat is een dorpsvisie?**

Als dorpen invloed willen hebben op hun toekomst, dan is het van belang dat zij goed beslagen ten ijs komen. Een belangrijke stap waarmee elke belangenorganisatie zou kunnen beginnen, is het opstellen van een dorpsvisie.

Een dorpsvisie is "een plan, waarin dorpsbewoners aangeven wat de gewenste ontwikkeling is van de leefbaarheid van het dorp en de naaste omgeving en een plan dat aansluit bij de belevingswereld van de dorpsbewoners".

Belangrijke kenmerken/voorwaarden van een dorpsvisie zijn:

- De dorpsvisie wordt opgesteld door het dorp, dwz door de inwoners en organisaties binnen het dorp en organisaties die direct met de uitwerking en realisering te maken kunnen

hebben. In veel gevallen is de dorpsbelangenorganisatie de meest aangewezen instantie voor deze activiteit.

- De dorpsvisie wordt in principe opgesteld voor de middellange termijn (10-15 jaar). Het realiseren van sommige aspecten van de dorpsvisie kan direct plaatsvinden
- De dorpsvisie moet door het dorp gedragen worden, dwz door de inwoners en organisaties van het dorp. Hierbij wordt rekening gehouden met verschillende belangen in het dorp. Hoe meer organisaties (gemeente, scholen, verenigingen en bedrijven) de ideeën uit de dorpsvisie dragen hoe groter de kans van slagen zal zijn.
- Van belang is te toetsen hoe een en ander zich verhoudt tot de plannen van omliggende dorpen en de lokale en provinciale overheid.

In een dorpsvisie gaat het niet alleen om allerlei inhoudelijke aspecten (wensen en ideeën) maar ook om de organisatorische aspecten (wie doet wat en wanneer).

## Waarom een dorpsvisie?

Bij veel dorpsbelangenorganisaties bestaan de werkzaamheden op dit moment vooral uit het organiseren van allerlei activiteiten en het doorgeven van klachten, wensen en ideeën aan Gemeenten of andere overheden/organisaties. Als een dorpsbelangenorganisatie meer invloed wil uitoefenen op het realiseren van haar wensen en ideeën dan is het opstellen van een dorpsvisie een belangrijke stap. Het doel van het opstellen van een dorpsvisie is tweeledig.

## Funcioneel voor de dorpsbelangenorganisatie

Allereerst schept het bestuur van het dorpsbelang een kader voor het eigen functioneren, doordat alle wensen en ideeën op een rijtje worden gezet. Zo wordt duidelijk wat er leeft binnen een dorp. Daarnaast wordt zichtbaar met welke zaken een dorpsbelang zich bezighoudt om de leefbaarheid van het dorp te behouden of te versterken.

## Uitvoeringsgericht en beleidsbeïnvloedend

Met een goede dorpsvisie heeft het uitvoeren van de wensen en ideeën meer kans van slagen, omdat daar binnen het dorp draagvlak voor bestaat; de Gemeente kan dit niet gemakkelijk terzijde schuiven. Omdat dorpen meedenken over hun toekomst krijgt een dorpsbelang zo een actieve rol in het uitvoeringsbeleid. Door het beschikken over een dorpsvisie kan een dorp ook een snelle, eenduidige reactie geven op de plannen van de overheid of zelfs op die planvorming vooruit lopen. Ook kan de dorpsvisie een basis zijn voor het besteden van het door de Gemeente toegekende dorpsbudget.

## Inleiding

Dorpen zijn niet meer de besloten gemeenschappen van vroeger, dorpen kennen een gemengde bevolkingssamenstelling: jong, oud, autochtoon en nieuwkomer (import). In de gemeente is te zien dat de kleinste dorpen veranderen in woondorpen waar steeds minder functies aanwezig zijn. Door de sterk toegenomen mobiliteit van de plattelandsbewoners heeft dat nauwelijks invloed op de leefbaarheid van een dorp. Een aantal grotere dorpen heeft nog steeds een royaal aantal voorzieningen zoals een dorps huis, school en sportaccommodatie. Voor de centrumdorpen geldt nu al dat de voorzieningen daar geconcentreerd zijn. Voor het uitwerken van de visie op voorzieningen maakt de gemeente daarom een indeling in drie categorieën dorpen: • **Centrumdorp**: heeft meer dan 3.000 inwoners en voorzieningen die met de omliggende dorpen worden gedeeld; er wordt aangesloten bij de indeling van de woonservice gebieden. Centrumdorpen zijn Beetsterzwaag, Gorredijk en Ureterp. • **Plusdorp**: heeft 1.500 -3.000 inwoners; wonen staat centraal maar heeft door ligging of bijzondere omstandigheid (een) extra functie(s). Plusdorpen zijn Bakkeveen, Nij Beets, Tijnje en Wijnjewoude. • **Woondorp**: heeft minder dan 1.500 inwoners; wonen staat centraal; in de

regel is er nog wel een ontmoetingsfunctie, veelal in de vorm van een dorpshuis. Voor andere voorzieningen is men aangewezen op de regio binnen of buiten de gemeente. Hierbij is bereikbaarheid een belangrijk aandachtspunt. Luxwoude is een woondorp.

## Onderwijs

Luxwoude heeft een openbare basisschool waarvan het aantal leerlingen rond de 60 schommelt. De school wordt ervaren als een centraal ontmoetingspunt voor zowel de kinderen als hun ouders. Dit heeft een positief effect op het gevoel van betrokkenheid bij het dorp. Bovendien is Luxwoude nu een aantrekkelijk dorp voor (jonge) gezinnen om te gaan wonen door de aanwezigheid van de school. Echter door de visie van Gemeente Opsterland zal Luxwoude op termijn veranderen in een woondorp. In 2017 pakt B&W dit verder op en zal in 2018 een voorlopig besluit nemen over de toekomst van de onderwijsvoorzieningen in Opsterland. Het Dorpsbelang zou het verdwijnen van onderwijs op termijn uit Luxwoude een aderlating vinden voor het dorp. Het dorpsbelang zal altijd blijven strijden voor goed onderwijs binnen redelijke afstand van het dorp. Een voorwaarde die het dorpsbelang hiervoor stelt is dat het op kortst mogelijke afstand, veilig bereikbaar voor kinderen moet zijn. Het ontbreken van onderwijs in eigen dorp mag geen invloed hebben op de leefbaarheid van het dorp en zal dan op een goede wijze gecompenseerd moeten gaan worden.

## Verenigingsleven

Luxwoude is een actief dorp; dat blijkt uit het grote aantal verenigingen en initiatieven. De meeste activiteiten vinden plaats in het vernieuwde dorpshuis Het Trefpunt. Sinds het najaar van 2015 wordt er gebruik gemaakt worden van het geheel gerenoveerde dorpshuis. Het dorpshuis is volledig met inzet van eigen dorpsbewoners gerenoveerd. Het spreekt voor zich dat het Trefpunt een centrale rol speelt in Luxwoude. Het doel van dorpsbelang is om de verenigingen het bestaansrecht te laten houden door het bundelen van de (bestuurs)krachten en de exploitatie van het Trefpunt rendabel houden. Gezien het niet uitputtende dorpshuisbudget liggen er nog kansen en mogelijkheden om de exploitatielasten te drukken. Denk hierbij aan het investeren in duurzame energieopwekking. Graag zou dorpsbelang hierbij de steun en expertise van de overheden bij betrekken om het dorpshuis rendabel te houden voor de toekomst. Deze rol wil dorpsbelang graag oppakken icm het Dorpshuisbestuur.

## Woningbouw

Door de ligging van het dorp, dichtbij knooppunt Heerenveen, is de Randstad of juist het noorden van het land gemakkelijk bereikbaar. Ook de aanwezigheid van het treinstation in Heerenveen maakt de ontsluiting naar de rest van het land goed binnen bereik. Luxwoude ligt erg centraal aan de ontsluitingsmogelijkheden rondom Heerenveen en is daarom een aantrekkelijk dorp om te (gaan) wonen. Daarnaast beleeft Heerenveen momenteel een impuls in het vestigen van bedrijven op het industrieterrein. Deze vestiging van (Landelijke) bedrijven vraagt ook om woonmogelijkheden voor gezinnen die niet in de stad willen wonen maar willen integreren in het dorpsleven. Luxwoude moet daarom een aantrekkelijk dorp zijn en blijven om te gaan wonen. Dorpsbelang ziet dan ook graag dat aanpassingen van bestaandewoningen zoals verbouw, aanbouw en opbouw gemakkelijk te realiseren moeten kunnen zijn. Daarnaast moeten oude woningen gemakkelijk plaats kunnen maken voor nieuwbouwinitiatieven.

Het dorpsbelang hecht er ook grote waarde aan om de woningbouwvoorraad op peil te houden voor de instroom van kinderen uit ons dorp. Denk hierbij aan inbreidingsplannen op huidige lokaties (school), maar ook aan een geringe uitbreiding op termijn op de bestaande voorraad waarbij het bewaren van een dorpskern de grote voorkeur heeft. Ook hecht het dorpsbelang grote waarde aan het realiseren van koop- maar ook zeker sociale huurwoningen. Deze laatste is gering vertegenwoordigd in ons dorp.

## **Werkgelegenheid**

In Heerenveen is een ruime mate van werkgelegenheid zeer nabij voorhanden en via de snelweg A7 zijn de Randstad, Groningen en Leeuwarden relatief eenvoudig bereikbaar. Daarnaast kent Luxwoude een behoorlijk aantal kleine zelfstandigen, zoals timmerbedrijven, hoveniers, artsen, landbouwers. Luxwoude moet een aantrekkelijk dorp zijn en blijven voor de kleine zelfstandigen om zich hier te vestigen. Het dorpsbelang wil in dit kader ook samen met de Gemeente onderzoeken wat de behoefte en mogelijkheden zijn voor het realiseren van een kleinschalig bedrijfsverzamelgebouw. Nu vinden alle activiteiten plaats in en rondom woningen. Als Luxwoude op termijn in hoofdzaak een woondorp zal zijn lijkt het ook wenselijk om bedrijvigheid/opslag te centreren ten gunste van het woongenot.

## **Milieu en omgeving**

Luxwoude moet een aantrekkelijk dorp zijn om te gaan wonen. De aankleding en uitstraling van het dorp moet een visitekaartje zijn voor het dorp. Luxwoude heeft door de ligging veel last van geluidsoverlast van de A7. Deze overlast wil het dorpsbelang graag zo veel mogelijk beperken. Het bedrijventerrein IBF bij Heerenveen heeft de afgelopen jaren een grote toename gehad van (grote) bedrijven. Hierdoor zijn de verkeersbewegingen toegenomen, ook van groot verkeer. Deze toename is ook te merken op de 60km- wegen rondom Luxwoude. Het dorpsbelang hecht grote waarde aan het feit dat de wegen rond Luxwoude veilig zijn en blijven voor alle verkeersdeelnemers. Dorpsbelang vraagt aandacht voor de inrichting van 60 km wegen. Er zijn wegen waar een maximum snelheid geldt van 60 km/h maar waar de inrichting van de weg daar niet aan voldoet wat handhaving door de verkeerspolitie onmogelijk maakt.

Luxwoude beschikt daarnaast over een "parkje" wat bedoeld is om te wandelen. Echter laat de staat van onderhoud te wensen over en wordt er dus weinig gebruik van gemaakt terwijl er wel een grote behoefte is aan het maken van een ommetje.

Het dorpsbelang zou ook graag de mogelijkheden willen onderzoeken om meer te investeren in de aanleg van ommetjes. Hiertoe zijn wel mogelijkheden in het bestaande parkje en trapveldje maar ook daarbuiten. Er wordt nu al veel gebruik gemaakt van het bos van Staatsbosbeheer tussen de Lûkster Heawei en de Hegedijk. Het dorpsbelang zou graag in gesprek gaan om te kijken voor deze locatie naar de mogelijkheden voor de aanleg van een dorpsommetje.

Daarnaast is er op dit moment een dorpsinitiatief voor de aanleg van een pannakooi voor de kinderen. Dit idee is ook afkomstig van de kinderen uit het dorp en het dorpsbelang ondersteund dit idee.

## **Zelfredzaamheid**

Luxwoude is een dorp wat een hoge zelfredzaamheid kent. Het gehele dorpshuis is gerenoveerd met de inzet van dorpsvrijwilligers. Op diverse plaatsen in het dorp wordt al een bijdrage geleverd aan het onderhoud van het openbaar groen.

Uiteraard beseft ons dorpsbelang ook dat met elk idee geld gemoeid gaat en dat we leven in een tijdperk waar de grote bergen zijn verdwenen. Om onze visie gestalte te kunnen geven is het dorp Luxwoude uiteraard bereid om daar waar mogelijk de inzet van vrijwilligers te benutten. Graag zou het dorpsbelang de ideeën van onderop (Kanteling) met de Gemeente Opsterland bespreekbaar maken. Het dorpsbelang vindt de leefbaarheid nu en op termijn erg belangrijk en wil daar graag met de Gemeente over in gesprek om te komen tot concrete plannen die ook kunnen leiden tot uitvoering.